

GOSPODARSTVO

TRGOVINA * INDUSTRIJA * OBRT * FINANCE

Leto IV. št. 65

Test 18. marca 1950

Cena lit 15

Anglija krči dolarski uvoz

Na konferenci 24 držav, ki so sprejele Splošni sporazum glede tarif in trgovine (G.A.T.T.), v Zenevi je angleški delegat izjavil, da bo Anglija svoj uvoz iz dolarskega področja zopet skrbila. G.R.J. Shackle je dejal da bo v letu 1950 angleški uvoz s tega področja znižan od 1.576 milijonov dolarjev v letu, ki se je zaključilo 30. junija 1949 na 1.200 milijonov. V prvi polovici tega leta bodo uvozili iz ZDA samo za 600 milijonov dol. blaga.

Spor, ki je nastal med Anglijo in ZDA zaradi omejitve uvoza ameriškega petroleja v Anglijo, še ni bil rešen. Ne gre samo za ameriški petrolej, temveč prizadev bo tudi ameriški kapital, ki je bil vložen v petrolejska podjetja v Venezueli in na Bližnjem vzhodu. Ameriški kapitalisti pritiskajo na vlado, češ da nima smisla, podpirati Anglijo s krediti iz Marshallova načrta, če potem z njo Anglija izpopolnjuje svoje petrolejske naprave in konkurira Ameriki.

Svetovna trgovinska mornarica močnejša kakor pred vojno

Svetovna trgovinska mornarica naglo narasta in je že presegla predvojno tonažo, kakor je razvidno iz podatkov ki jih vsebuje »Lloyd's Register Book of Shipping (1949-1950)».

Svetovna mornarica je 30. junija lanskega leta obsegala 83.346.165 ton, to se pravi, da je bil njen obseg za 2.271.977 t večji kakor 30. junija 1948.

Mornarica V. Britanije se je povečala za 86.854 tone in obsegala 18.198.955 ton. V teh številkah je vključenih 36.193 ton, najetih v ZDA in 499.886 ton v Kanadi.

Trgovinska mornarica ZDA je po tonazi nazadovala za 1.377.958 t in obsegala 28.224.020. Po vsem tem je največja na svetu. Nemška mornarica obsegala 303.166 ton in je za 128.329 manjša kakor 1. 1948, toda samo zaradi natančnejših podatkov o vojnih zgubah.

Med državami, katerih trgovinska mornarica je močno narasla, naj omenimo Norveško (za 655.222 t), Japonsko (540.376 t zaradi natančnejših podatkov), Italijo (355.898), Panamo (296.420), Francijo (280.795).

TOČKA 4. V AFRIKI

V točki 4. Trumanovega programa je zapopadana denarna pomoč zaostalom deželam. Američani štejejo med te tudi Afriko. Njihovi diplomati v afriških deželah in gospodarski izvedenci so se sestali v Laurenzu Marqueru v portugalski koloniji Mozambiku, da bi se posvetovali, kaj bi se dalo praktičnega storiti v afriških deželah v smislu točke 4. Afrika ima bogate rude kakor uran v Belgijskem Kongu, ki ga potrebujejo Američani za proizvodnjo atomske energije. Načrti Američanov gredo tudi za tem, da afriške narode dvignejo kulturno in gospodarsko, da bi potem več trošili in bolj kupovali ameriško blago. Američani nimajo nič proti politični osamosvojitvi teh narodov. Prav v tem pogledu so prišli v navzkrižje z Angleži in Francozi, ki bi radi ohranili kolonije zase. Poleg tega se Angleži toliko bolj oprijemljejo Afrike, ker so zgubili Indijo.

Tržaški sejem bodi tržaški!

Upravni odbor »Ustanove za tržaški sejma« je na zadnjem sestanku sklenil, odločiti začetek letošnjega sejma, ki bi se bil moral po prvotnih načrtih odpreti proti koncu junija. Novo sejmšče ne bo zgrajeno pravočasno. Zato je treba sejem odložiti do jeseni. Upravni odbor je prepustil odločitev glede začetka tržaškega sejma ministrstvu za trgovino in industrijo v Rimu. To se pravi, da o tem ne odloča ravnotežni oddelka za gospodarstvo in finance pri angloameriški vojaški upravi, pač pa naj po sklepu upravnega sveta »Ustanove za tržaški sejma« ZVU nakaže novih 30 milijonov za nadaljevanje gradnje sejmšča, 25 milijonov pa naj bi ZVU dala v naravi.

Ko so lansko leto pričeli z resnejšim pripravljanjem tržaškega sejma, je po izjavah upravnega sveta kazalo, da bo sejem res tržaški, to se pravi slika tržaškega gospodarstva v odnosu do zaledja in čezmorskih dežel neglede na vlogo italijanskih sejmov. Če pa uprava zdaj prepušča Rimu odločitev glede časa, v katerem naj se vrši tržaški sejem, samo zato, da ne bi bili prizadeti sejmji v italijanskih mestih, je znamenje, da ima Rim besedo tudi glede bistvenih vprašanj tržaške prireditve.

Po vsem tem kaže, da se vračamo spet na staro, t.j. v prve vojne čase, ko je bil tržaški sejem v bistvu italijanska razstava ob sodelovanju Jugoslavije. Tako omejena pa ne more biti vloga tržaškega sejma, ako hoče biti tržaški.

STO NA DUNAJSKEM VELESEJMU

Spomladanski velesejem je bil na Dunaju odprt 12. marca in bo trajal do 19. t.m. Obseg sejma je isti kakor v jeseni. Razstavlja 2.300 podjetij, med njimi 300 tujih. Med tujimi so trdke iz Trsta, Jugoslavije, Italije, Švice, Holandije, Madžarske itd. Prijavilo se je 3000 razstavljalcev, toda zaradi pomanjkanja prostora so jih morali 700 odbiti. Uprava sejma je že dokupila del Praterja za razširitev sejmšča. Vstopnice so bile letos znižane za 50%. Deset tujih držav je pristalo na znižanje pristojbine za vidiranje potnih listov ob tej priložnosti.

Iz jugoslovanskega pomorstva

MOTORNO LADJO »Pula«, ki jo je naročila Jugoslavija, so spustili v morje v Holandski ladjedelnici »Werf de Noord« v Alblasserlandu pri Rotterdamu. Ladja bo dokončana v roku treh mesecev in sredi maja bo že izročena prometu. Pripadla vrsti motornih ladij tipa »Rijeka«, ki so jo splovili 30 novembra preteklega leta. V ladjedelnici gradijo še motorno ladjo »Zadare«. Ladja je dolga 107,47 m, široka 14,20 m, a njena nosilnost znaša 8.200 ton. Imela bo 5 skladišč in 10 električnih dvigal z zmogljivostjo 3,5 tone. Motor bo razvijal 3.100 KS in gnil ladjó z brzino 13,5 milj. * * *

TEKMOVANJE ZA ZNIZANJE OBRTNIH STROŠKOV je v teku na jugoslovanskih ladjah. Tako je posadka ladje »Dubrovnik« (z nosilnostjo 9.000 ton) lansko leto znižala obratne stroške za 14,11 odst., t. j. za 4.923.000 din, medtem ko je posadka ladje »Sipane« dosegla še večji uspeh z znižanjem za 31,71% in s tem s prihrankom 3.797.893.

ZITNI SILOS Z ZMOGLJIVOSTJO 6.000 ton so dogradili na Reki. Silos je moderno opremljen. Za pogon mehaniziranih naprav ima 42 elektromotorjev. Oprema je bila izdelana doma. Stroj je preskrbelo tovarna »Stupnik« pri Zagrebu, elektromotorje tovarna »Radec Koncar«, pregibne mostove in dvigala ladjedelnica »3 maj« in podjetje »Vulkan«. Električne stroje je montiralo podjetje »Elektromontaža« iz Zagreba.

Preorientacija industrije ČSR

V dnevih proslave februarске obletnice se je sestel Centralni komite komunistične partije ČSR. Na sestanku je spregovoril tudi predsednik republike Klement Gottwald, ki se je dotaknil tudi gospodarskih vprašanj. Dejal je: »V zvezi z izvršitvijo petletnega načrta in z razvojem češkoslovaškega gospodarstva je posebno važno vprašanje pospešene reorganizacije, reforme in preorientacije češkoslovaške industrije. Glavna pozornost tako v dveh letih kakor tudi v petletnem načrtu je bila posvečena razvoju težke industrije. Češkoslovaška bo stalno prodajala posebno proizvode industrije težkih strojev. Govornik je opozoril, da je treba planirati ne samo količino proizvodnje, temveč upoštevati bolj kakor doslej možnost prodaje; uporabljati je treba v večji meri domače surovine, varčevati s surovinami, ki se uvažajo, in predvsem razvijati težko industrijo. V zvezi s tem je treba povečati investicije in odkrivati nove rezerve zlasti v industriji težkih strojev. Zaradi te preorientacije se bodo morali menjati tudi načrti, ki ne smejo postati nepremakljiva dogma, temveč se morajo menjati, kakor vse ostalo, tako, kakor zahtevajo potrebe.

PRAKTIČNA NAVODILA ZA TRGOVINO S ČSR (»Practical Hints for Trading With Czechoslovakia«) je izdala Trgovinska zbornica v Pragi. Brošura je izšla v ruščini, angleščini, francosčini, španščini in nemščini.

Nadproizvodnja jekla v letu 1953?

Evropska proizvodnja naglo napreduje

Ze dolgo govorijo po pisarnah evropskih jeklarn o nastopajoči nadproizvodnji. Iz tega šepetanja poskušajo kritiki svobodne trgovine izvohati od jeklene industrije načrte kartelov, da bi na podlagi teh lahko opravičili uvoz ameriškega jekla, ki naj bi bilo ceneje.

Zdaj prihaja iz zanesljivega vira ne samo alarm, da grozi v l. 1953 nadprodukcija 8 milijonov ton dejanske zmogljivosti, temveč tudi opomin, da je potrebno sodelovanje vseh zainteresiranih na področju proizvodnje jekla, da bi jih obvarovali pred zgrešenimi investicijami, nerentabilnimi borbami za cene in udarci na polno zaposlenost in evropsko življenjsko raven. Evropska gospodarska komisija Združenih narodov v Zenevi je pripravila kritično razpravo glede verjetnega razvoja do l. 1953 pod naslovom »Evropski razvoj jekla v mejah svetovnega trga«. Osnovne ugotovitve soglašajo z očitki in opozorili, ki se pojavljajo že mesece proti preočasnemu delu evropskem gospodarstvu, ki bi l. 1953 moralo že nastopiti lastno pot brez ameriške pomoči.

Cn bodo uresničeni vsi sklenjeni in za pretes pripravljeni načrti za moderniziranje evropske jeklene industrije in za pridobitev nove zmogljivosti 3—4 milijonov t, lahko računa Evropa (mišljena je zapadna in vzhodna Evropa brez Sovjet-

ske zveze, ki je kot avtarhični proizvodnjo izvzeta iz razprave), v letu 1953 s proizvodno zmogljivostjo 70 milijonov ton; od tega skoro 59 mil. ton v zapadni Evropi, 1 mil. t. v Spaniji in dobrih 10 mil. t. v vzhodni Evropi. Nasproti tej proizvodnji je stala l. 1948 proizvodnja 47 mil. t. (40 plus 0,5 plus 6) ali komaj 45 mil. t. (41 plus 0,6 plus 3) v letu 1935. (Proizvodnja v poslednjih letih pred velikim oboroževanjem ni znana in primerjava je mogoča šele z letom 1948). To pomeni skok za okoli 50 odst. v 5 letih.

To naraščanje proizvodnje je pregnalo, da bi ga mogla izčrpati potrošnja. Na štiri različne načine so poskušali strokovnjaki zenevskega oddelka za jeklo izračunati potrebo Evrope za leto 1953, računajoč s polnim zaposlenjem. Prišli so do zaključka, da bi največja potrošnja v Evropi v l. 1953 znašala 60 milijonov ton.

V drugi razpravi o potrošnji, ki vsebuje zelo zanesljiva predvidevanja, računajo, da je povečanje potrošnje mogoče največ za 34 odst., tako da bi potrošnja jekla znašala 57,25 mil. ton. Iz teh posameznih računov izhaja praktični zaključek, da bi v l. 1953 znašala potreba po jeklu v Evropi največ 58 milijonov ton. S tem bi dosegli 97 odst. polne zaposlitve in izpolnitve podrednih gospodarskih načrtov.

Proizvodnja jekla in izvoz v milijonih ton

	1909	1935	1939	1948
Svetovna proizvodnja	126,9	99,7	137,3	152,7
Evropska proizvodnja	53,6	44,6	59,0	47,2
Evropska proizv. v % svetovne	44,3	44,7	43,1	30,8
Evropski izvoz v zámorje	8,7	5,9	3,8	3,7
ZDA	53,3	34,6	47,9	80,3
ZDA v % svetovne proizv.	47,4	34,7	35,0	52,5
ZDA izvoz (brez Evrope)	2,7	1,0	2,1	3,6
Nemčija	16,2	14,3	20,5	5,6 **)
Nem. izvoz v zámorje	1,7	1,2	0,8	0,006**)
Velika Britanija	9,8	10,0	13,4	15,1
Angl. izvoz čezmorje	3,5	1,9	1,1	1,2

*) brez Sovjetske zveze. **) Zapadna Nemčija.

V letu 1949 je Evropa po najnovejših podatkih Evropske gospodarske komisije proizvedla več jekla in železa kakor l. 1948.

Proizvodnja v Evropi (brez Sovjetske zveze) se je povečala za 7.800.000 ton v primeri z letom 1948, proizvodnja litiga železa pa za 5.400.000 ton. V letu 1949 je bilo proizvedeno 55.131.000 ton surovega jekla in 40.444.000 ton litiga železa. Nasproti l. 1948 se je torej proizvodnja povečala za 16,5, odnosno 15,5 odst.

Vse evropske dežele razen Belgije, Luksemburga in Italije so pridobile lansko leto več surovega jekla kakor v l. 1948. V Italiji je zaostala proizvodnja v glavnem zaradi pomanjkanja hidroelektrične sile. V Belgiji in Luksemburgu je pa nadzadovanje proizvodnje pripisati predvsem pomanjkanju naročil; proizvodnja je padla od 8 mil. t. povprečne letne proizvodnje v marcu 1948 na okoli 5 mil. t. v novembru 1949.

BRITSKI REKORD

Anglija, ki je največji evropski proizvajalec jekla in železa, je v l. 1949 dosegla rekord v tej proizvodnji. Njena proizvodnja surovega jekla je dosegla 15.802.000 — ton 4,5 odst. nad povprečjem 1948 l. in 32,7 odst. nad l. 1936—38. Angleška proizvodnja litiga železa in železnih zlitin je znašala skupno 9.645.000 t, t. j. 2,3 odst. nad l. 1948 in 24 odst. nad l. 1936—38.

SOVJETSKA PROIZVODNJA

V teku poslednjega leta je proizvodnja surovega jekla v ZDA padla na 70.635.000 t. napram 80.415.000 t. v l. 1948 ZDA so proizvedle v l. 1949 49.169.000 ton litiga železa in žel. zlitin napram 55.379.000 tonam v letu 1948.

Proizvodnja surovega jekla v Sovjetski zvezi je narasla od 16.600.000 ton v letu 1948 na 20.600.000 ton v l. 1949. Sovjetska proizvodnja litiga železa in železnih zlitin je cenjena na 16.700.000 ton v l. 1949, napram 14.000.000 ton v prejšnjem letu.

IZHAJA VSAKO DRUGO SOBOTO.

Uredništvo in uprava: Trst, ulica Geppa 9. Telefon 89-33. — Cena: Posamezna številka 15 lit, 10 din. — Naročnina: za STO in Italijo letna 350 lit, polletna 180 lit; za Jugoslavijo letna 250 din, polletna 130 din; za ostalo inozemstvo letna 1 dolar. — Cene oglasov: za vsak mm višine v širini enega stolpeca 40 lit, 6 din.

Jeklo iz Posarja v Nemčijo

Sarsko področje bo lahko zopet v najkrajšem času začelo izvažati veliki del svoje proizvodnje jekla v Nemčijo. Ze v decembru je bilo poslano iz Posarja v Nemčijo 3.101 tona jeklenih palic in specialnih profilov, 2.066 ton jeklenih odlitkov in 500 ton pločevine. Te dobave so se mogle izvršiti edino z znatnimi finančnimi žrtvami, ker so tovarne prodale svoje proizvode po cenah, ki so v veljavi v notranjosti Nemčije in so precej nižje od cen na francosko-sarskem tržišču.

Na sestanku francoske zveze jeklene industrije in predstavnikov sarskih topilnic v Parizu, je bilo dogovorjeno, da bo v bodoče krila izdatke oziroma izgubo na razliki cene izravnalna blagajna francoske zveze jeklarske industrije. Zaradi poskušnje naj bi se novi stopke nanašal zazdaj na dobavo 20.000 ton jekla, od katerega bo Francija dobavila 4000, a Posarje 16.000 ton. Zazdaj obstoji namera, da se dobavijo samo jekleni proizvodi, pri katerih razlika cene ne znaša več kot 20 odst.

Francoska izvozna izravnalna blagajna jeklarske zveze ima nalogo, porazdeliti na vse tovarne dobičke ali izgube, ki izvirajo iz izvozne prodaje. Dosedaj je uspelo izvoziti po ceni, ki je višja od cene na domačem trgu. Posarje še ni bilo soudeleženo pri teh izvoznih.

Vedno vse na prodaj

Tržanci so že vajeni sezonske trgovske reklame po izložbah, ko se menja letni čas. Konec zime prinaša n. pr. ubeli tedna z belim perilom od roba do rjuhe »po najnižjih cenah«. Beli teden seveda traja lahko tudi tedne, dokler se trgovcu zdi, da še učinkuje kot mamilo. Tako je tudi s sezonskim popustom za drugo blago: 10 %, 20 % in v nekaterih izložbah celo 50 %. Po polovični ceni-odprto se seveda vprašanje, od katere cene odbiješ 50%. Menda je malo tako naivnih kupcev, da ne bi pomislili na to.

Ob pomladni meni so prava vaba za naše ženske nostanke. Zivljenjski modroslovci trdijo, da je intuicija ena največjih sil v praktičnem življenju ženske; v tem je moški nikdar ne prekosil. In vendar je že več trgovcev v Trstu obogatelo s tem, da je prodajalo našim okoličankam »nostanke«, nalašč izrezane iz velikih kosov.

Iznajdljiv mora biti vsekakor tisti tržaški trgovec, ki je čez svojo izložbo razpel lepak »Stalna razprodaja«, ali pa tisti, ki ima »Vse v razprodaji«, kakor da bi njegovi tovariši prodajali samo nekaj dni, in sicer samo določene vrste blaga iz svoje zaloge. Oba je menda prekosil tisti trgovec na Korzu, ki je na svoje kocke v razprodaji zapisal »Zaradi konca sezone 20 % popusta« — prav na kocke teden dni pred uradnim pričetkom pomladi.

Ni dvoma, da bi trgovci radi prodali čim več in čim prej in da ne marajo kopiciti blaga, računajoč morda na inflacijo ali podražitev na svetovnem trgu. Denarja potrebujejo, saj dozorevajo plačilni roki, davčni izterjevalec je vsak dan na vratih — birokracija hoče žetvi — meničnih protestov je več kot dovolj.

Mi bi vsem prav radi pomagali. Radi bi kupovali po angleškem receptu »Dobro kupo, kdor drago kupia. Toda... Smo pač kakor tista gospodična, ki je te dni obšla na Korzu in zalučala v obraz prešernim reklamam: »Vse bi rada pokupila, toda... toda denarja nimam.«

Kdor premosti prepad med to gospodično in trgovci, ki imajo vse stalno v razprodaji, bo rešil uganko tržaške krize.

L. B.

GOSPODARSKA PRIKLJUČITEV POSARJA K FRANCJI

BORBA ZA OGROMNO BOGASTVO SARKSIH RUDNIKOV

V »Gospodarstvu« z dne 18. februarja tega leta smo v glavnih potezih opisali pomen Posarja v mednarodnem gospodarstvu. Nedavni sporazum med francosko in sarsko vlado v Parizu skratimse je Posarje gospodarsko naslonilo na Francijo, je zopet razveljavil politične strasti v zapadni Nemčiji. Vse politične stranke so nastopile proti sporazumu, ker vidijo v njem nevarnost, da bi se avtonomistično gibanje v Posarju še bolj utrdilo in da bi Nemčija na ta način prišla ob to bogato deželo. V pisarno visoke komisije (treh visokih komisarjev zapadnih sil) na Petersbergu kar dežujejo protesti nemške vlade in nemških politikov. Vlada hoče na vsak način preprečiti, da bi se s tem gospodarskim sporazumom ne kompromitirala politična pripadnost Posarja, ki jo bo dokončno došla mirovna pogodba z Nemčijo.

Toda s Petersberga pri Bonnu veje ostrejši veter, ki ga je že napovedal govor ameriškega visokega komisarja Mac Cloya v Stuttgartu in poročilo visoke komisije o političnem in gospodarskem delovanju nemške vlade. Nemci so računali na oporo pri Američanih in morali tudi pri Angležih, toda glede tega vprašanja so ti v bistvu stopili na stran Francije.

V francoskih načrtih je bila takoj po drugi vojni naslednja zamisel rešitve sarskega vprašanja: Dežela naj se gospodarsko priključi k Franciji, in sicer v denarnem, finančnem in carinskem pogledu; Francija naj štiti interese koristi Posarja v inozemstvu in tudi deželo vojaško brani; Posarje naj dobi zakonodajno, upravno in kulturno avtonomijo. Vprašanje politične pripadnosti Posarja naj se reši v mirovni pogodbi z Nemčijo. Po francoskih poročilih so sarske stranke potrdile ta načrt pri volitvah 5. oktobra 1947, ko je zanj glasovalo 92 odst. volivcev.

Ze 1. 1946 so se Francozi odločili za vpeljavo francoskega denarja kot zakonitega plačilnega sredstva. Toda konferenca štirih zunanjih ministrov v Parizu ni hotela dati svojega pristanka. Decembra 1946 so Francozi potegnili carinsko mejo med Posarjem in ostalo Nemčijo. Ker so bili sklepi konference štirih v Moskvi za Francijo ugodnejši, je francoska vojaška uprava 16. junija 1947 zamenjala nemško marko s sarsko val pariz in 22. novembra 1947 so uvedli francoski frank po tečaju 20 frankov za 1 sarsko marko. V istem času so uveljavili v Posarju francoske delovne pogodbe in cene. »Banque de France« je ustanovila Reeskomptno banko v Saarbrücken. Februarja 1948 je bilo v sporazumu z angleškimi, ameriški in francoskimi izvedenci dogovorjeno, da se šteje sarski premoški kot vojna odškodnina v korist Francije in da se od prvega aprila 1948 trgovina med Posarjem in Nemčijo smatra za zunanjo ter obračunava v dolarjih. Prav ta dan so odstranili carinsko mejo med Francijo in Posarjem. Ostalo je samo še nerešeno vprašanje izkoriščanja sarskih rudnikov. To in še nekatera druga upravna vprašanja so bila rešena v pariškem sporazumu 7. februarja 1950.

Pariška pogodba vsebuje pet sporazumov: Prvi določa obseg politične avtonomije Posarja; drugi postavlja pogoje za izkoriščanje sarskih rudnikov; tretji se nanaša na izkoriščanje železnice; četrti določa pogoje gospodarske združitve obeh pogodbenikov in peti predvideva vzajemno enakopravnost francoskih in sarskih državljanov, ki izvajajo trgovski poklic v Franciji, oziroma v Posarju.

Francija je vzela v najem sarske premoškovne za dobo 50 let; z druge strani se je obvezala, da se bo pri bodočih mirovni pogajanjih zavzela za priznanje lastninske pravice do sarskih rudnikov Posarju. Za izkoriščanje premoškovnikov bo plačevala stalno letno najemnino, poleg tega pa odškodnino v razmerju s tržno ceno. (Francija je ponudila 30 frankov za tono). Uprava rudnikov bo sestojala iz enakega števila Francozov in Posarcev.

Podrobni dogovori urejajo vprašanje prevoznih sredstev, plovbe na rekah itd. Skupna francosko-sarska družba bo upravljala ceste, ki niso bile podražljive. Železnice, tarife bodo v obeh deželah izenačene.

Francoski visoki komisar postane diplomatski predstavnik; Posarje bo imelo v Parizu misijo z diplomatskimi pravicami. Pri francoskih konzulatih bo lahko uradoval predstavnik Posarja.

Francoski predstavnik v Posarju se bo lahko uprjal samo tistim zakonskim ukrepom, ki bi rušili enotnost denarnega ali carinskega sistema ali bi kršili mednarodne obveze, ali pa ogrožali politično neodvisnost in zunanjo varnost Posarja. Franco- sarske čete lahko nastopijo samo na zahtevo sarskih oblastev.

GOSPODARSKI IN SOCIALNI SESTAV

Nekaj podatkov iz gospodarskega in socialnega življenja Posarja smo navedli že v omenjeni številki »Gospodarstva« (18. febr.), danes naj ji še nekoliko dopolnimo:

Na površini 2.544 kv. km živi 910.000 prebivalcev, tako da doseže gostota prebivalstva 358 in je s tem ena največjih na svetu. Glavno mesto je Saarbrücken (franc. Sarrebrück) s 150.000 prebivalci.

Narava delj Posarje v tri dele: 1) od jugozahoda do jugozahoda se razteza ravnina ki veže Posarje z Loreno; 2) v osrednjem predelu so gozdovi posejani z rudniki in industrijo; 3) gorovje na severu leži Posarje od Porenja. Po reki Savi (Saar, Sarre) je dežela dobila svoje ime.

Zaradi svojih bogatih premogovnikov spada Posarje kakor Porurje, ki je bilo že internacionalizirano, med tiste nemške dežele, ki predstavljajo silen gospodarski potencial; ta utegne postati nevaren za mednarodni mir v rokah napadnih držav. Železni rudniki so skoraj popolnoma usahli, tako, da je Posarje navezano na uvoz železne rude iz sosedne Lorene.

Pretežni del prebivalstva (53%)

je zaposlenega v industriji in obrti; 18 odst. v trgovini in prevozu in samo 14,5 odst. živi od zemlje ki ni posebno rodovitna.

BORBA ZA PREGOM

Ležišča premoga pokrivajo površino 116.000 ha in se raztezajo v ogromnem trikotju Sarrebrück - Neunkirchen - Sarrebrück. Zaloge ležišč cenijo na 100 milijard t. Proizvodnja premoga je znašala l. 1913 13.216.000 ton, l. 1919 8.970.000, l. 1938 14.388.000, l. 1943 16.157.000, l. 1946 7.828.000 in l. 1947 14.300.000 ton. Sarski premoški ne daje dobrega koksja; ta je namreč prekrhek in ni uporaben za visoke peči, pač pa daje sarski premoški mnogo plina. V Posarju proizvajajo letno okrog 200 milijonov kub. m plina.

Od l. 1947 izkorišča premogovnike »Regie des Mines de la Sarre«, ki je v rokah francoske vojaške uprave, medtem ko je nemška družba Saargruben - A. G., ki je to delo opravljala v imenu nemške države do zloma Reicha, v likvidaciji.

VREDNOST 450 MILIJONOV MARK

Ko so rudniki marca 1935 prešli v last nemške države, so njihovo

vrednost cenili na 250-350 milijonov RM, prodani pa so bili s sarskimi železnicami vred za 900 milijonov frankov, (okoli 150 milijonov današnjih DM). Z novimi investicijami vred (okoli 40 milijonov RM), so jih cenili l. 1945 na 450 milijonov RM.

OGROMNE ŽELEZARNE IN JEKLARNE

Ogromne železarne in jeklarne so zbrane v šestih velikih podjetjih, ki imajo skupaj 30 visokih peči, 4 Thomasove in 4 Martinove jeklarne, 43 valjarn in 4 oddelke za izdelavo topov. Njihova letna proizvodnja znaša 2 milijona ton litega železa in 2,3 milijona ton jekla.

POMEN ZA FRANCJO

Posarje predstavlja za Francijo nov trg v vrednosti 80 milijard frankov na leto in prinaša zboljšanje trgovinske bilance za 50 milijard, in sicer s prihrankom premoga, jekla in metalurških proizvodov, ki jih Francija plača v frankih. Metalurška zmogljivost Francije se je povečala za 30-40 odst. Z druge strani mora Francija skrbeti za prehrano skoro milijona ljudi.

Krediti ERP

Osrednja uprava Marshallovega načrta (ECA) je za teden od 15. do 22. januarja 1950 odobrila 43 mil. 690.000 dolarjev 11 evropskim državam. Dolej je ECA odobrila posameznim državam naslednje kredite:

Nemčija	804.028.000
Avstrija	375.408.000
Belgija-Luks.	449.310.000
Danska	173.200.000
Francija	1.716.172.000
Grčija	275.163.000
Holandija	648.677.000
Indonezija	101.600.000
Irsko	111.329.000
Island	11.109.000
Italija	884.255.000
Norveška	157.465.000
V. Britanija	2.264.790.000
Svedska	78.868.000
Trst	22.972.000
Turčija	68.067.000
Skupaj	8.142.413.000

IZVEDBA AGRARNE REFORME V ITALIJI

Predsednik vlade De Gasperi je v svoji izjavi novinarjem napovedal takojšnji pričetek izvajanja agrarne reforme. Verjetno je storil to tudi pod vplivom ostre kritike zapadnega tiska, da je predolgo ostalo samo pri obljubah. Ustanovljena bo posebna državna blagajna za glavni 1000 milijard lir za dvig kmetijstva na jugu; Srednja Italija dobi v ta namen 200 milijard. Zbornici bo De Gasperi predložil še dopolnilni zakon glede izvedbe reforme ki bo izpremenil dosedanje odmere zemlje posameznim družinskim članom sedanjih posestnikov.

ITALIJANSKI DRŽAVNI OBRACUN

V prvi polovici finančnega leta 1949/50 (od 1. julija 1949 do 30. junija 1950) so znašali dohodki italijanske državne blagajne 6 bilijonov 39.285.507.528 lir, izdatki 6 bilijonov 112.614.762.699 lir, primanjkljaj torej 73 milijard 329.255.171 lir. Višji državni dolgov znašajo 31. decembra 1949 1.825.897.006.944 lir nasproti 1.416.507.085.694 lir 31. decembra 1948, to se pravi, da so se povečali za 400 milijard 389.221.250 lir.

Carinska meja med cono B in Jugoslavijo

odpravljena

Sej. vojaške uprave (VUJA) v javni deski Glavne carinarnice v Kopru.

Cl. 4. Za vsak izvoz ali uvoz v kraje razen v FLRJ se bo pobirala carina po veljavni carinski tarifi. Ta se bo pobirala na Glavni carinarnici v Kopru na podlagi izdanih izvoznih ali uvoznih dovoljenj.

Cl. 5. Carinski inspektorat VUJA bo izdal pravilnik o izvajanju tega odloka.

Cl. 6. Ta odlok stopi v veljavo z dnem, ko bo objavljen v Uradnem listu VUJA na STO-ju.

Kakor znano, je angloameriški pas (A) STO-ja carinsko združen z Italijo. Ta si je zlasti z gospodarskimi sporazumi z ZVU (marca 1948) zagotovila odločujočo besedo v zunanji trgovini cone A Svobodnega tržškega ozemlja, ki sploh ne more več skleniti mednarodnih gospodarskih sporazumov.

Po vsem tem se STO uveljavlja kot neodvisna gospodarska tvorba v mednarodni trgovini samo v obmejnem prometu, ki je tudi omejen; sicer se vrši vsa njegova trgovina v klirungu med Italijo in Jugoslavijo, oziroma med Italijo in drugimi državami.

Cl. 2. Carinska tarifa, ki velja na dan uveljavitve tega odloka v FLRJ, se razširja tudi na jugoslovansko cono STO-ja in dobiva enak zakonito moč.

Cl. 3. Vsaka izprememba carinske tarife v FLRJ bo veljala tudi za jugoslovansko cono STO-ja od trenutka, ko bo objavljena na ob-

Podražitev v Italiji in v Trstu

Zlato pomešano s krvjo...

Oscare Mosca polemizira (»Globo« 14. III.) z Johnom Guntherjem. ki je v svoji knjigi »Onstran zaves« trdil, da je Italija mnogo let kolonialno izkoriščala Albanijo. Mosca trdi, da je Italija razširila v Albaniji denar plod tolikšnih žrtev, krvi in dela. Italija je razpisala zlato, kri in delo v Somaliji, Eritreji, Tripolitani, Libiji, na Dekanazu in Hrvaškem. Italijani sploh nimajo daru, da bi znali izkoriščati kolonije kakor Spanci, Portugalsci, Holanci, Francozi in zlasti Angleži... Ko bi prišlo v kolonijah do svobodnih glasovanj, bi vsi kolonialni narodi zahtevali pomoč Italijanov. (V izvirniku: E se si facessero plebisciti liberi, tutti i popoli coloniali del mondo chiederebbero l'assistenza degli italiani...)

Italijanska vlada je odobrila podražitev tobačnih in petrolejskih proizvodov ter zvišanje nekaterih davščin, da bi s tem krila 1.200 milijard investicij v razne objekte, ki jih namerava izvesti v 10 letih zlasti v Južni in Srednji Italiji.

Ceprav je režija tržškega monopola ločena od italijanskega, je nastala med vrstami tržških potrošnikov prava panika. Se preden so radijske postaje razširile vest o podražitvi v Italiji, so tržški kadičili pohiteli z nakupi. Tako so kaj kmalu pošle zaloge cigaret »Alfa«, ki se kljub slabi kakovosti v Trstu precej prodajajo zaradi razmeroma nizke cene (70 lir, zdaj v Italiji 110 lir za 20 komadov).

Sirijsko se govori, da bo tudi vojaška uprava sledila zgledu italijanske vlade. Razlika med prodajnimi cenami tobačnih proizvodov v Trstu in Italiji se je danes še poglabila. V tržškem občinskem svetu so pravkar izglasovali poziv vojaški upravi naj zviša cene monopolnih proizvodov v prid sklada za povijanje pokojnikov. Dolej je bila zvišana le cena žgancicam.

Glede petrolejskih proizvodov so na tukajšnjem področju takoj uveljavili nove italijanske cene. Benzin se je podražil od 110 na 116 lir za liter, čeprav je bila pred kratkim napovedana pocenitev od 110 na 106 lir; svetilni petrolej od 74 na 100 lir; gazol od 69 na 76, tekoče gorilno olje od 16 na 18 lir. Prav tako bo verjetno uveden povisek davšnine na proizvodnjo sladkorja in sladkornih izdelkov ter povisek trošarine na kavo, kakao in dišave.

Tržški avtomobilisti so vznemirjeni zaradi podražitve goriva, ki bo obremenila avtomobilski promet. Davšnine na pogonsko gorivo so pri nas v Italiji sorazmerno najvišje v Evropi. Tako računajo, da je prišlo še pred podražitvijo na osebni avtomobil, ki prevozi 15.000 km na leto, kar 110.000 lir same davšnine na bencin (v Belgiji 72.000, v Švici 46.000, v Franciji 30.000, v Nemčiji 39.000); tovorni avtomobil srednje toneže, ki prevozi 60.000 km, je plačeval na leto 359.000 same davšnine na gorivo (v Angliji 223.000, v Franciji 219.000, Belgiji 145.000 lir). Podražitev nafte je še občutnejša; tako bo prizadel predvsem promet s tovornimi avtomobili, ki je že itak v krizi.

Ker so podražitve in nova davčna bremena narekovali v Italiji posebnim namenim, bi bilo povsem logično pričakovati, da bo tudi vojaška uprava uporabila nove dohodke za investicije izrednega značaja.

»VZHODNA VRATA«. »Messaggero Veneto« (5. III.) odbija v članku »Trst kot straža« vsak sporazum med Italijo in Jugoslavijo glede razmejitev STO-ja, češ Italija ne sme odstopiti cone B, ki jo potrebuje kot bazo, da zavaruje vzhodna vrata. Italija naj sklepa z Jugoslavijo gospodarske dogovore, ki so koristni, prav tako kulturne in pravne.

Beirut - Lattaquieh. Sirska vlada je sklenila zgraditi novo luko Lattaquieh v severni Siriji blizu Halepa. Nova luka bo nadomestila Beirut. V ta namen je bilo določenih 8 milijonov dolarjev.

Za popravilo italijanskih železnic so potrošili od 1. 1944 do 1949 447 milijonov dolarjev, vstevši 185 milijonov dol. iz kreditov ERP. Med vojno je bilo porušenih 25% železnic.

Češkoslovaška godala za brazilsko letalsko godbo so prepeljali z letalom iz Čehoslovaške v Brazilijo.

Socialni utrinki

PLACE IN ŽIVLJENJE V NEMCIJI

Podatki o plačah in življenjskih stroških v Zapadni Nemčiji, ki jih je objavil minister dela, kažejo, da so se življenjske razmere v Nemčiji zboljšale. Minister navaja podatke o povprečni plači, o realni plači (t. j. o plači v razmerju z življenjskimi stroški) in o življenjskih stroških samih. Za vse je vzeto za podlago leto 1938, ki je postavljen na 100. Vozen mejnik v razvoju je valutna reforma (21. junija 1948). (Za dec. 1947 ni podatkov za življ. stroške, za dec. 1949 še ni podatkov glede plač.)

	Povpr. plača	Realna plača	Življ. str.
Dec. 1947	94,7	66,5	
Jan. 1948	100,7	67,0	151
Dec. 1948	125,8	75,0	167,9
Jun. 1949	137,4	86,5	158,9
Dec. 1949			156

Prav razmerje med plačami in življenjskimi stroški bi bilo še do seženo, saj je bila realna plača junija 1949 še vedno pod 100, življenjski stroški pa odločno nad osnovo iz leta 1938 (100). Boljšanje pa je vsekakor vidno.

V TRSTU IN NEMCIJI

Primerjava položaja v Nemčiji z razmerami v Trstu je vsekakor mišljena. V Trstu zasluži dober delavec okoli 30.000 lir mesečno, v Nemčiji pa okoli 250 mark (DM). Za svojo plačo lahko kupi tržški delavec tri pare dobrih čevljev (po 10.000 lir par), v Nemčiji pa 10 parov; čevlji znane tovarne »Salamander« stanejo namreč 20 do 25 DM. V Trstu kupi delavec za svojo plačo 6 srajc, Nemec pa 16 (po ceni 12 do 18 DM). Z delavsko plačo nabavi lahko v Trstu 1 dežni plašč (25 do 30 tisoč lir), v Nemčiji pa 3 (po 80 DM). Prenosljiv (portable) pisalni stroj stane v Trstu 70 do 90 tisoč lir, v Nemčiji 380 DM, t. j. v lirah okoli 38.000 lir.

Državni uradni prejem v Nemčiji povprečno plačo 350 do 400 DM. v Trstu se plače sukajo med 30 in 60 tisoč lir.

SKLAD ZA PRISTANIŠKE DELAVCE. Italijansko ministrstvo za trgovinsko mornarico je ustanovilo »Sklad za gospodarsko pomoč delavcem pristaniških družb«, ki naj bi podprl pristaniške delavce v času, ko delo v pristaniških pojema. V ta namen bodo delavci prispevali od svoje plače 8,5%. V mesecih, ko ne bo dovolj zaslužka, bodo stalnim delavcem iz tega sklada izplačali razliko med stalno določeno plačo in dohodki, ki jih je v resnici prejel v tistem mesecu.

Razgled po pristanišču

V prvi polovici meseca marca so priplule v naše pristanišče, oziroma odplule iz njega naslednje:

AMERISKE LADJE

»Francesa« (8000 ton, New York) je priplula iz ZDA razno blago in večjo količino žita, ki ga je razložila v silosu. »Tinia« (8780 ton, Wilmington Del) je izkrcala večji tovor kubanskega nerafiniranega sladkorja. »Aimere Lykesa« (7200 t., Galveston - Tex) je izkrcala razno blago, nakar je odplula v Savano.

»Fairport« (7870 ton, Mobile) je izkrcala večjo količino moke in masti za Avstrijo ter razno drugo blago in je po večdnem bivanju odplula v ZDA. »Exchequer« (7260 t., New York) je razložila razno blago. »African Glade« (7800 t., New York) je izkrcala razno blago. »Warrior« (8200 ton, Mobile) je priplula večjo količino žita. »Palmetta State« (7800 ton, Wilmington) je razložila razno blago, prav tako »Charles Lykesa« (8100 ton, Galveston Tex - Lykes Lines). »Excellera« (7680 ton, New York) je izkrcala poleg drugega blaga več novih strojev za razne tovarne v Avstriji. Vkrcala je veliko količino celuloze avstrijskega izvora, namenjena v New York in Boston ter več velikih kosov nabrežinskega kamna, ki so tehtali po 8 do 12 ton. »Blue Jacket« (8000 ton, New York - U. S. Army Transp.) je razložila razno blago, nakar je zapustila luko namenjena v ZDA.

»Coral Sea« (6870 ton, New York) je izkrcala razno blago.

TRZASKE LADJE

»Ondaa« (7176 ton, Trž. Lloyd) je priplula iz ladjedelnice Sv. Marka in naložila razno blago, namenjeno v ZDA. »Nereidea« (7176 t., Soc. Italija), je vkrcala med drugim blagom večjo količino celuloze za Filadelfijo in več novih osebnih avtomobilov za Vancouver. »Filippo« (7170 ton, Societa Tirrenia) najeta od Trž. Lloydja) je vkrcala razno blago. »Perla« (7212 t., Trž. Lloyd) je z raznim blagom odplula v ZDA. »Andalusia« (4499 t. D. Trip-

ković), »Fanny Brunner« (2366 t., D. Tripković), »Belluna« (1885 ton, S. A. Adriatica) in motorna ladja »Salvora« (1593 ton, Filii Gerolinnich) so priplule v Staro luko.

JUGOSLOVANSKE LADJE

»Sarajevo« (4500 ton, Reka) je vkrcala nekaj vagonov solitra avstrijskega izvora, namenjenega v Aleksandrijo, in tovor lesa. V staro luko je pristala ladja »Topusko« (3300 ton, Reka) ter je po kratkem bivanju odplula. »Zagreb« (4500 t., Reka) je priplula iz Beiruta in je v lesnem pristanišču pod Skednju več dni nalagala les.

ITALIJANSKE LADJE

»Polinnia« (1592 ton, Neapelj, A. Lauro) je vkrcala razno blago, med drugim nekaj vagonov zabojev židovskih izseljencev. »Lamone« (3500 ton, Ravenna) je naložila tovor lesa, namenjen v Palestino. »Achille« (2715 ton, Katanija) je naložila tovor lesa. Motorna ladja »Bice« (1670 ton, Roma) je naložila manjši tovor lesa ter odplula v Grčijo. »Aldebarana« (1577 t., Genova - Marittima mercantile) je naložila manjšo količino raznega blaga.

Nadalje je priplula angleška ladja »Hapagona« (3370 t., London), ki je iztovorila večjo količino žita. Nižozemska ladja »Venus« (4000 ton, Amsterdam) je vkrcala razno blago. »Esperancia« (7600 ton, Panama) je izkrcala razno blago, nakar je odplula v Južno Ameriko.

GRSKE LADJE

»Stavros Constantaros« (6300 t., Pirej) je po dolgem bivanju v našem pristanišču naložila večjo količino železne rude ter odplula v ZDA. »Michael« (7300 ton, Pirej) je izkrcala tovor korusa. »Tinos« (2000 ton, Pirej) je naložila tovor lesa, namenjen v Grčijo. »Georgios R.« (2700 ton, Patras) je vkrcala les za Grčijo. »Leontios« (6870 ton, Pirej - Hellenic Lines) je razložila manjšo količino raznega blaga ter po kratkem bivanju odplula.

D.

TRŽNI PREGLED

V vseh panogah trgovanja se opaža izrazita negotovost v pogledu bodočega tržnega razvoja. Kupci se vzdržujejo večjih nakupov v bojazni pred nadaljnjo pocenitvijo in so silno previdni pri sklepanju dolgoročnih pogodb. Zaradi tega je nastalo na krajevnem kakor tudi na drugih trgih še večje mrtvilo pri blagovni izmenjavi.

Pomanjkanje likvidnega denarja, ki izvira predvsem iz slabe plačilne zmogljivosti potrošnikov, je v sedanjem obdobju najznačilnejša poteza tukajšnjega trga. V trgovini na drobno se širi prodaja na obroke, ki pa ne daje trgovcu zaželene uspehe. Pri nakupih na debelo se v čim večji meri uveljavlja odlaganje plačila. To je eden razlogov, ki jih prekupevalci navajajo v opravičilo običajne razlike med cenami pri proizvodnji in cenami pri potrošnji.

Po najnovejših statističnih ugotovitvah so cene živih široke potrošnje nazadovale v zadnjih 15 mesecih za okrog 18 odst. pri proizvodnji, a le za 11-12 odst. pri prodaji na drobno.

Ceniki zadnjih dveh tednov ne prinašajo posebnih novosti. Tendence cen je usmerjena k stalnosti ali k nazadovanju.

ZITARICE

Cene žitaric, zlasti pšenice in koruze, so ostale v bistvu na prejšnjih nivojih. Opazovalci pa ne izključujejo možnosti, da se bodo vse vrste žitaric zopet nekoliko pocenile. Izrazita tendenca k nazadovanju se opaža za zrna pri rižu.

Videm: za kg fco proizvajalec: pšenica II 6.450-6.500 lir, III 6.350-6.450; koruza krajevne proizvodnje 4.250-4.350; bela koruza krajevne proizvodnje 4.000-4.130; oves 4.500-4.600; rž 4.400-4.500; ječmen 4.900-5.100; otrobi 2.900-3.050 lir za kg.

Rovigo: pšenica I 6.600-6.700; II 6.500-6.600, III 6.300-6.400; koruza 4.550-4.750; bela koruza 4.450-4.500; oves 4.450-4.500; rž 4.500-4.600; ječmen 4.400-4.450.

ZIVINA

Na tržiščih živine vlada precejšnja živahnost, ki pa ne vpliva na cene. Cene goveje živine so ostale neizpremenjene ali pa so nekoliko nazadovale. Za prašiče, ki so v zadnjih dveh mesecih znatno pridobili na ceni zlasti na krajevnem trgu, se je krepka tendenca cen ustavila;

cene so se ustalile na doseženih kvotacijah.

Reggio Emilia: vola I 230-260 lir za kg žive teže, II 210-230; krave I 200-230, II 170-220, III 150-170; teleta od 50-70 kg 250-300, od 70-90 kg 330-350, nad 90 kg 330-360 lir za kg; prašiči od 120-150 kg 320-330 od 150-180 330-340, nad 180 kg 340-350; prašiči 18-20 kg 450-490 lir za kg, od 20-25 kg 420-470.

Modena: teleta 340-380; vola 250-280; krave II 160-180.

VINO

Ceprav je povpraševanje po vinu v zadnjih dveh tednih precej oživilo, so cene pri proizvodnji ostale skoraj neizpremenjene. Proizvajalci pričakujejo ustreznih ukrepov, predvsem davčne narave za omejitev vinske krize.

Na krajevnem trgu na drobno se je v zadnjih tednih vino pocenilo od 10-20 lir za liter.

Verona: Valpolicella 400-450 za hl stop., Bardolino 380; »Verona« 370-380 lir za hl stop.

Firenze: fina vina 1949: 11-12 stop. 4.500-5.200 lir za hl; 13-14 stop. 6.200-7.000; fina vina 1948 11-12 stop. 5.500 lir za hl, 12-13 stop. 5.500-7.000, 13-14 stop. 7-8.000; običajna vina 1949 9-10 stop. 2.500-2.800, 10-11 stop. 2.900-3.400, 11-12 stop. 3.400-4.000, nad 12 stop. 4-6.000 lir za hl.

OLJE

Finejšje vrste oljčnega olja so dosegle cene okrog 380-385 lir za kg pri proizvodnji na debelo. Na tržiščih srednjih in slabših vrst oljčnega olja ni bilo v zadnjih časih večjih kupčij, cene pa so ostale v glavnem neizpremenjene.

Bari: oljčno olje do 1 stop. kisline 380-385 lir za kg; do 1,5 stop. kisline 355-360, do 3 stop. kisline 355-345, do 8 stop. kisline 320-325.

KAVA

Kakor je bilo že večkrat poudarjeno, je tržiški trg kave na debelo dobro založen. Trgovci so v zadnjih tednih precej zaskrbljeni zaradi prevelikih zalog, zlasti ker je krajevno pa tudi inozemsko povpraševanje po kavi precej omejeno. Cene nekaterih vrst kave so pričele pešati, vendar ne beležijo zazdaj velikih izprememb.

V Trstu so cene fco prosto pristanišče v dolarjih za 50 kg naslednje: Rio I 42, II 38, 50; Santos I 61, II 55; Haiti 50; Salvador 62; Kostari-

ka 68. Cene od uvoznika do groista fco skladišče prodajalca: Rio I 955 lir za kg, II 920; Santos 1.290, II 1.180; Haiti 1.150; Salvador 1.290; Kostarika 1.375; Gima 1.060; Moka 1.190 lir za kg.

RAZNA ZIVILA

Okajena slanina 390-410 za kg na debelo; običajna slanina 340-370; gnat »Praga« 1.100; furlanska salama 1.050; mortadela I 650, II 550, maslo 900-1.150; gorgonzola I 620-660; ovčji sir 840; emmenthal 700-740; orehi »Sorrento« 290-300; bosanske češnje 260; olivno olje 370-480; semensko olje 310-315; jajca 21-30 24-50 za komad.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO			
Pšenica (stot. dol. za bušel)	14/II	28/II	14/III
Koruza " " " "	219.-	221.-	231.50
" " " "	128.-	129.25	130.15
NEW YORK			
Baker " " " "	18.62	18.50	18.50
Cin " " " "	74.50	74.50	75.25
Svinec " " " "	12.-	12.-	11.-
Cink " " " "	9.75	9.75	10.-
Aluminij " " " "	17.-	17.-	17.-
Nikelj " " " "	40.-	40.-	40.-
Krom (dol. za tono)	38.-	37.-	37.-
Ž. srebro dol. za steklenico	72.-	72.-	72.-
LONDON			
Baker (f. šter. za d. tono)	153.-	153.-	153.-
Baker blister " " " "	149.50	149.50	149.50
Svinec " " " "	98.50	97.-	89.50
Antimon " " " "	150.-	150.-	160.-
ALEKSANDRIJA			
Bombaž „Karnak“ I. (talerjev za kantar)	100.35	91.80	89.75
" „Zagora“ I. " " " "	85.25	79.65	78.60
SANTOS			
Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)	191.90	187.40	178.50

Mednarodna trgovina je prešla v obdobje precejšnje negotovosti in nemirnosti, kar je razvidno predvsem iz značilnega nihanja cen pri nekaterih proizvodih. Prva znamenja negotovosti, ki se izražajo v tendenci padajočih cen, je opaziti predvsem na ameriškem tržišču poljedelskih proizvodov. Opazovalci dvomijo, da bo vlada ZDA utegnila ohraniti dosedanje umetne cene teh proizvodov sprito naraščajočega državnega primanjkljaja in sprito kopčenja neprodanega blaga.

Tudi cene industrijskega blaga kažejo zmerno tendenco k pocenitvi. Prve pocenitve na mednarodnih trgih se nanašajo, predvsem na bombaž, žitarice in nekatere neželne kovine.

KOVINE

Dolga stavka ameriških delavcev v premovalnikih je povzročila občutno zmanjšanje razpoložljivosti zlasti valjanega jekla. Kljub temu niso železo in njegovi derivati znatno podražile. Jeklene podrtine so se nasprotno pocenile za okrog 1 dol. za tono.

Trgovanje neželznih kovin poteka na šibkejši podlagi. Svinec se je na pr. na ameriškem trgu pocenil za 1 stot. dol. za funt predvsem zaradi velikih ponudb s strani inozemskih dobaviteljev. Za baker vlada še vedno razmeroma zanimanje, prav tako za cink. Po nedavnih pocenitvah so se cene cina ustalile zaradi krepkejših cen pri proizvodnji kovine na šterlinskem področju.

ZITARICE

Mnoga znamenja kažejo, da bodo cene na mednarodnem žitnem trgu padle. Na ameriških blagovnih borzah, ki so odločilne za mednarodno trgovanje z žitaricami, ta tendenca še ni prišla do pravega izraza. Poročajo pa, da so v kvir mednarodnega žitnega sporazuma že prodali več kontingentov ameriške pšenice po nižjih cenah, kakor je bilo to določeno v samem sporazumu, t. j. po 150-160 dolar-

Evropski lesni trg

Italija — Po računih italijanskega ministrstva za trgovino bo Italija uvozila v gospodarskem letu 1950-51 za okrog 45 milijonov dolarjev (30 milijard lir) lesa. Za 3 milijone blaga (65.000 kub. m) bodo uvozili z dolarskega področja, ostalih 1,1 milijona kub. m pa iz Evrope. Združeno italijanskih lesnih trgovcev zahteva, da bi se uvoz lesa z dolarskega področja zvišal vsaj na 5 milijonov dolarjev.

ZDA bo dobavila Italiji raznega lesa v vrednosti 2,5 milijona dolarjev (Pitch-pine, Douglas-fire, Sil-

ver-spruce, Hicory). Iz Kanade bodo uvozili 7.000 kub. m lesa za 35.000 dolarjev (Douglas-fire in Silver-spruce). 2.000 kub. m posebnih vrst lesa bo prišlo iz Južne Amerike (Nikarague in Brazilije).

Običajne vrste lesa bo Italija uvažala kakor doslej iz Avstrije, Jugoslavije, Švedske in Finske. Pri pomniti pa je, da ni v povojni dobi Italija še nikdar izpolnila uvoznega programa lesa in ni zaradi tega izkoristila vseh kontingentov, ki so bili določeni v raznih trgovinskih sporazumih.

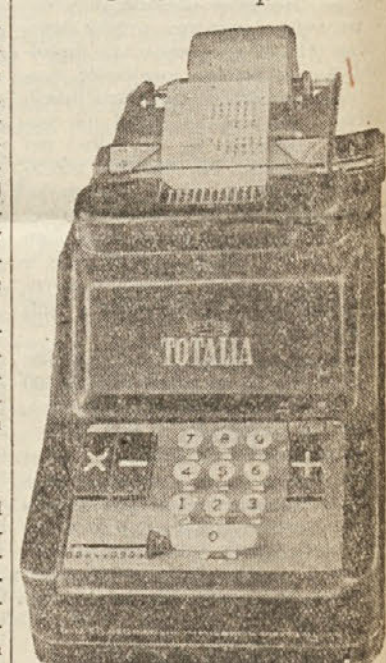
Predvojna povpreka letnega uvoza za lesa se je sukala okrog 2,16 milijona kub. m. (od tega okrog 160.000 z dolarskega področja).

Avstrija: Lani je Avstrija izvozila okrog 200.000 m³ raznega lesa, ki so ga poslali v glavnem na Bližnji vzhod skozi tržaško pristanišče. Današnja povprečna cena avstrijskega mehkega rezanega lesa znaša okrog 550-650 šillingov za k. m. fob. Zazdaj pošiljajo največ lesa v Grčijo. Z Italijo so poslali otežkočeni, ker se izmenjava blaga lahko vrši le na podlagi recipročnih poslov. V Švici in Belgiji in Madžarski ni velikega zanimanja za avstrijski les. Boljše so kupčije v Holandiji. V teku so pogajanja z V. Britanijo za izdatnejše dobave avstrijskega lesa.

Nemčija: Nemški izvedenci opozarjajo na težkoče, ki se bodo brez dvoma kmalu pojavile pri dobavi lesa za nemške potrebe. Danes porabijo v Evropi letno okrog 1 kub. m. lesa na vsakega prebivalca, kar znaša za Zapadno Nemčijo 47 milijonov kub. m. Na koncu izvajanja Marshallovega načrta pa bo Zapadna Nemčija razpolagala le s 17 milijoni kub. m. lesa, t. j. z naravnim prirastkom v njenih gozdovih.

E. LAGOMARSINO

Macchine per uffici
Officina riparazioni

Agente per Trieste e provincia
Lodovico Saksida
Via Canal Piccolo 2
Telefono 83-24

BORZA

VALUTE V MILANU

	6. III.	16. III.	Min.	Maks.
Funt sterling	7.700	7.750	7.700	7.825
Napoleon	6.100	6.250	6.100	6.325
Dolar	662	662	662	664
Francoški frank	170	172	170	172
Svicarski frank	154.50	154	153.50	154.50
Funt št. papir	1.550	1.550	1.550	1.550
Avstrijski šiling	21.-	21.75	21	21.75
Zlato	870	870	870	880

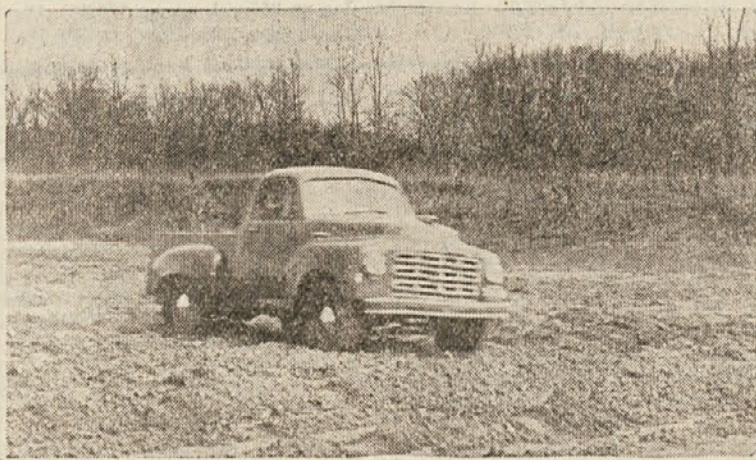
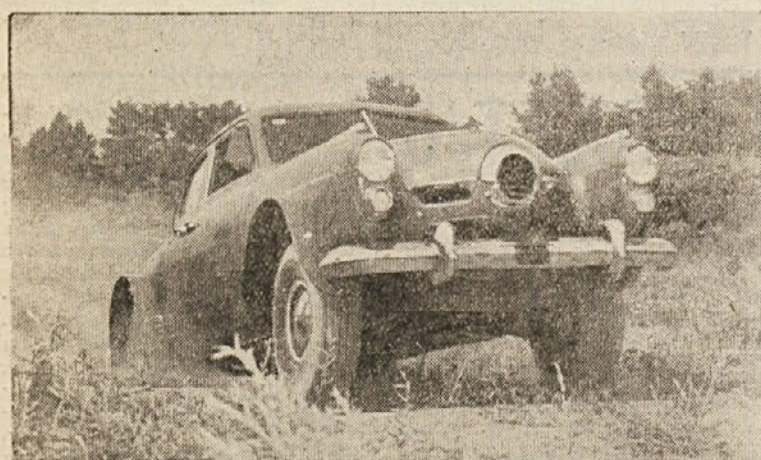
BANKOVCI V CURIHU

	dne 15. III. 1950		
ZDA (1 dol.)	4,30	Belgija (100 fr.)	8,60
Anglija (1 f. št.)	10,40	Holand. (100 fl.)	100.-
Francija (100 fr.)	1,17	Švedska (100 kr.)	73,50
Italija (100 lir)	0,65	Izrael (1 f. št.)	9.-
Avstrija (100 šil.)	14,50	Španija (100 pez.)	8.-
Čehoslov. (100 kr.)	1,10	Argent. (100 pez.)	29,50

VREDNOSTNI PAPIRIJI V TRSTU

	6. III.	16. III.	Min.	Maks.
Južna železnica	2.298	2.303	2.280	2.337
Splošne zavarov.	6.450	6.350	6.350	6.470
Assicuratrice	795	765	765	795
Riun. Adr. Sic.	1.965	1.900	1.900	1.965
Jerolimici	1.900	1.900	1.900	1.900
«Istra-Trst»	580	580	580	580
«Lošinj»	8.000	8.000	8.000	8.000
Martinolič	1.475	1.475	1.475	1.475
Premuda	3.565	3.565	3.565	3.565
Triptkovič	6.880	6.850	6.850	6.850
Tržaški tramvaj	580	580	580	580
Openski tramvaj	1.110	1.110	1.110	1.110
Terni	252	248	243	252
ILVA	210	198	192	210
Zdr. jadr. ladjedel.	132	118	118	132
Ampelca	800	800	800	800
Arrigoni	1000	1000	1000	1000

STUDEBAKER 1950

TOVORNI IN OSEBNI POSEBNI AVTOMOBILI ZA PROMET NA VSAKOVRSNIH CESTAH IN TEŽKIH LEGAH
NAJMANJŠA PORABA GORIVA - CENE ZMERNE - NAJVEČJI UČINEK

IZKLJUČNI DOBAVITELJ ZA FLRJ:

TRST - Tvrdka „AUTIMPORT“ ul. Palestrina 10/b, tel. 83-07 - TRST

KOMPENZACIJE Z VSAKOVRSNIMI JUGOSLOVANSKIMI PROIZVODI

AVTOPODJETJE

S.T.A.R.

Tovorni prevozi

Osebni avtobusni prevozi

AVTOGARAŽA

TRST - ULICA MORERI 7 - ROJAN

TOVARNA EKSENC IN ETERIČNIH OLJ

JANOUŠEK

USTANOVLJENA L. 1883

Parni obrat za destilacijo naravnih eksenc in eteričnih olj za likerje, dezertna vina, sirupe in slaščičarsko industrijo.

Tovarne aromatičnih ter eteričnih kemičnih proizvodov in neškodljivih barvil za dišeče vode in za farmacevtsko.

TRST - BARKOVLJE - Tel. 29-963

SKLADIŠČE IN LABORATORIJ ZA INOZEMSTVO:

Trst, Prosta luka - Skladišče št. 29